

AKTIVITETER FRA FAFO ØSTFORUM

[Tidligere seminarer](#)

Fafo Østforum: videreføring og nye deltakere. I 2015 er vi glade for å kunne ønske NHO, Fagforbundet og Yrkestrafikkforbundet velkommen som nye medlemmer i Fafo Østforum. Vi

markerte 10 års jubileum i år. Nå vil vi fortsette med å arrangere seminarer og oppdatere nyheter om arbeids- og bedriftsvandring til Norge også i de neste tre årene. Forumet er åpent for flere deltakere. Interesserte kan ta kontakt med prosjektleder for Fafo Østforum, [Line Eldring](#), tlf: 22 08 87 01. (Fafo Østforum, 16.12.14)

Last ned [Prosjektbeskrivelse 2015-2017 inkl liste over deltakerorganisasjonene](#)

Lysark og Fafo-tv-opptak fra Fafo Østforum seminaret 11. desember. Kripes presenterte rapporten [«Arbeidsmarkeds kriminalitet i Norge – situasjonsbeskrivelse 2014»](#).

Representanter fra Arbeidstilsynet og partene redegjorde for status og planene for bransjeprogrammene i renhold, transport og uteliv. (Fafo Østforum, 12.12.14) Les mer og last ned [presentasjonene](#). Seminaret ble strømmet, og opptak kan ses på [Fafo-tv](#)

NYHETSSAKER FRA VÅR NYHETSTJENESTE

ALLMENNGJØRING

[Temaside om allmenngjøring](#)

Fortsatt allmenngjøring og minstelønnsatser. Tariffnemnda fattet 27. november 2014 vedtak om fortsatt allmenngjøring av tariffavtaler for

byggeplasser i Norge, jordbruks- og gartnerinæringene og private renholdsbedrifter. (Arbeidstilsynet, 03.12.14) [Les mer](#) Se de nye satsene på Arbeidstilsynets faktside: [Minstelønn - allmenngjøring av tariffavtaler](#) Vedtakene er publisert på [Tariffnemndas hjemmeside](#) Se også: [Ny minstelønn i renhold](#) (Renholdsnytt, 04.12.14)

Allmenngjøring: i fiskeindustrien og videreføring på verftene.

Tariffnemnda går inn for to nye år med allmenngjøring på norske verft. Alle verftsansatte får tarifflønn og tilreisende får utenbystillegget. Vedtaket ble gjort mot NHOs stemmer. NNN fikk for første gang allmenngjort tariffavtalen for fiskeindustrien. (Fri Fagbevegelse, 27.11.14) [Les mer](#) Se også: [Lønnsfest for fiskeskjærere](#) (Dagbladet, 30.11.14)

Elektro: Må vente til februar før allmenngjøring. Tariffnemnda utsatte avgjørelsen om allmenngjøring av overenskomsten for elektrofagene til februar. - Saken er fortsatt under behandling i nemda, sier Knut Bodding, LOs representant i Tariffnemnda. [Les mer](#) (Fri Fagbevegelse, 27.11.14)

ARBEIDSMARKEDSKRIMINALITET, USERIØSITET OG SOSIAL DUMPING

Kampanjen [renvasket.no](#) skal rydde opp i svart julevask. Over 250 000 nordmenn får hjelp til julevasken av en vaskehjelp. Minst halvparten betaler svart. – Altfor få tenker på at de frarøver renholdere grunnleggende rettigheter i arbeidslivet når de legger hundrelappene på kjøkkenbenken, sier direktør i Arbeidstilsynet, Ingrid Finboe Svendsen. Fafo-rapporten fra 2011, [Polonia i Oslo 2010](#), viste at polske renholdere som jobbet privat tjente langt under minstelønnen i tariffavtalen. Kampanjen «[renvasket.no](#)» er en del av bransjeprogrammet i renhold. (NTB, 08.12.14) [Les mer](#)

NTL foreslår 10 tiltak mot arbeidsmarkeds kriminalitet.

Forbundssekretær i Norsk Tjenestemannslag (NTL), Ragnar Bøe Elgsaas, la i dag fram NTLs forslag til tiltak mot arbeidsmarkeds kriminalitet og svart økonomi da han åpnet [NTL-konferansen "Hvordan vinne kampen mot svart økonomi"](#). (NTL, 02.12.14) [Les mer](#)

Lokker fiskeindustrien med billig østeuropeisk arbeidskraft til jul.

Tilbud om å leie inn uten å betale overtid og sykepenger skal lokke fiskeindustrien til å leie billig

østeuropeisk arbeidskraft. (NRK Nordland, 08.12.14)

[Les mer](#)

- **Sosial dumping er helt unødvendig.** - Sosial dumping er en menneskeskapt unødvendighet, fundert på økonomisk kriminalitet og manglende empati og dårlig arbeidsetikk. Hjerte og hjerne må være med i forretningsdriften, mener daglig leder Morten Klementsens i Bravo Bemanning. (Byggfakta, 28.11.14)

[Les mer](#)

Jakten på byggebransjens banditter. Vidar Sagmyr i Prosjekt Teamwork spaner på useriøse aktører. Siden juni har han og hans kollega funnet mange tilfeller av svart arbeid, sosial dumping og dårlig byggkvalitet i Trondheim. - Dette er en kamp for å berge jobbene våre, for å berge seriøsiteten i byggebransjen i fremtiden, sier Sagmyr. (Byavisa, 02.12.14) [Les mer](#) Se også: [Vidars spaning gir resultater](#) (Byavisa, 09.12.14)

ARBEIDSINNVANDRING

[Temaside om arbeidsinnvandring](#)

Arbeidsinnvandring endrer

arbeidsmarkedet i Norge. En fersk analyse fra NAV viser at den økte

arbeidsinnvandringen påvirker arbeidsmarkedet i Norge på flere måter, både på godt og vondt. Den bidrar til lavere mangel på arbeidskraft, og dermed til at vi kan ha høyere produksjon og verdiskaping enn vi ellers kunne hatt. Samtidig bidrar også arbeidsinnvandringen til større konkurranse om jobbene, særlig for personer med lite utdanning. (NAV, 16.12.14) [Les mer](#)

Høy innvandring til Norden skjerper

inntektsforskjellene. Det økte lønnsgapet kan endre egeninteressene og dermed også solidariteten i den nordiske modellen, ifølge NordMod-

rapport. Under prosjektets sluttkonferanse den 14. november, pekte Fafo-forsker Anne Britt Djuve på forhold som kan svekke den nordiske modellens bærekraft og evnen til å integrere nye borgere. (arbeidslivet.no, 09.12.14) [Les mer](#)
Les om, og last ned, rapporten [Innvandring og arbeidsmarkedsintegrering i Norden](#) (Nordmod2030. Delrapport 11. Fafo-rapport 2014:27)

ISF-forsker: - Må våge å ta

arbeidsinnvandringsdebatten. - Unio har vedtatt en plattform knyttet til arbeidsinnvandring. Det er prisverdig, men mange spørsmål står fortsatt

ubesvart, sa forsker Anne Skevik Grødem fra Institutt for samfunnsforskning i sitt foredrag på Unio-konferansen. - Det norske arbeidslivet og velferdsordningene står overfor store utfordringer, men verken dere eller andre innen politikk- og samfunnsliv våger å ta debatten skikkelig, sa Grødem. (Unio, 08.12.14) [Les mer](#)

Ny artikkel: Østeuropeere overrepresentert blant arbeidsledige, men få tegn på varig

trygdeavhengighet. I artikkelen «Arbeidsinnvandring – varig gevinst?» gir Frischsenteret-forskerne Bernt Bratsberg, Knut Røed og Oddbjørn Raaum et innblikk i hvordan de østeuropeiske arbeidsinnvandrerne har klart seg i det norske arbeidsmarkedet de første 5-8 årene etter ankomst. Studien, som publiseres i *Søkelys på arbeidslivet*, viser at østeuropeere har vært betydelig overrepresentert blant arbeidsledige under og etter finanskrisen. Så langt er det likevel få tegn på varig trygdeavhengighet. (Institutt for samfunnsforskning, 09.12.14) [Les mer](#) Last ned artikkelen [Arbeidsinnvandring - varig gevinst?](#) (Frischsenteret)

Arbeidsinnvandring i tall og forskning om sosial dumping.

I 2013 var det 137 390 bosatte østeuropeere i Norge. I 2003 var tallet 6 371. Polen og Litauen er de to

dominerende avsenderlandene. 78 prosent av innvandrerne østfra kommer fra disse to landene.

(arbeidslivet.no, 02.12.14) [Les mer om tall og relevante Fafo-publikasjoner](#)

– Glem hjemflytterne, sats heller på

arbeidsinnvandring. Rekruttering av polakker har ført til befolkningsvekst i Nesna kommune. - Veldig mange kommuner jobber med å få ungdom til å flytte hjem. Kommunene bør heller jobbe med familiegjenforening for flyktninger og EØS-innvandrere, sier seniorrådgiver i Distriktsenteret, Halvor Hilmersen. (NRK Nordland, 02.12.14) [Les mer](#)

Kommentar: Arbeidsinnvandring tjener de fleste. - Elin Ørjasæter er bekymret for at arbeidsinnvandring vil øke ulikhetene i Norge. Bekymringen er overdrevet, samtidig som

arbeidsinnvandringen reduserer *global* ulikhet, skriver Jan Arild Snoen, journalist og kommentator i Minerva. (Minerva, 04.12.14) [Les mer](#)
Se Ørjasæters kronikk til høyre

Kronikk: - Innvandring er bra for hvit, øvre middelklasse. - Vi hvitinger i øvre middelklasse har bare fordeler av EØS-innvandringen. Vi får blant annet billig vaskehjelp, skriver Elin Ørjasæter. - Min spådom er at EØS-innvandringen vil endre Norge mer enn innvandringen fra den tredje verden, skriver Ørjasæter. (Aftenposten, 27.11.14) [Les kronikken](#)

TRANSPORTBRANSJEN

Kommentar: - Flere kontroller er ikke nok til å bremse kamikazevognene. - Vogntog i grøftene er blitt dagligdags, og de

som topper statistikken, er utenlandske vogntog. Med sjåfører som kjører på akkord, trikser med førerkort og hviletid, og får noen lusne kroner for jobben. Dette skaper fare for liv og helse på norske veier, og det undergraver seriøse aktører i næringa, skriver sjefredaktør Tone Angell Jensen. Kontrollene skal intensiveres, men det må sterkere lut til, mener Jensen. (Fremover, 14.12.14) [Les mer](#)

Kommentar: - Solvik-Olsen strør sand foran vogntog som egentlig trenger kjetting.

- Samferdselsministerens tiltak for å holde vogntogene på veien er en liten dråpe i et hav av ulovlig kabotasje og skranglekasser som aldri burde vært på veien, skriver Torkild Emberland. Ap foreslår å gjøre transportkjøper ansvarlig for at de bruker selskap som driver forsvarlig. Det vil være en veldig god start, skriver Emberland. (Nordlys, 07.12.14) [Les kommentaren](#)

YTF: - Politiet hindrer effektiv håndheving av brudd på kabotasjereglene. - Vi bør følge svenskenes eksempel og heve gebyrene for brudd på kabotasjereglene. Samtidig

må Statens vegvesen får gebyrmyndighet og myndighet til å holde tilbake kjøretøy som ikke gjør opp for seg. De hjelper lite å heve gebyrer og øke kabotasjekontrollen dersom lovbrøtterne går fri som følge av manglende behandlingsskapasitet i politiet, sier forbundsleder Svein Furøy i Yrkestrafikkforbundet. (NTB Info, 08.12.14) [Les mer](#)

"Her stopper Norge". Sjåfører over hele Vest-Europa protesterer mot sosial dumping og ulike konkurransevilkår gjennom å

stans bilene sine i veikanten et kvarter to ganger i døgnet, klokken 12.00 og klokken 24.00. Aksjonen startet i Sverige under navnet "Här Stannar Sverige". I Sverige har Bring bedt sine sjåfører om å avstå fra deltakelse i aksjonen. Verken Bring, Postnord eller Schenker har bedt norske sjåfører avstå fra protestaksjonen. (Anlegg & Transport, 05.12.14) [Les mer](#) Se også: [Demonstrerer for rettfærdig transport](#) (YTF, 01.12.14)

LAVAL-SALEN

Temaside [EU-domstolen: Laval, Viking Line, Rüffert og Luxemburg](#)

Laval-saken: Den svenske regjeringen vil gi fagbevegelsen mer makt. EU-tilpasningen gikk for langt da de svenske lovene ble endret etter Laval-saken i EU-domstolen. Det mener den svenske regjeringen, som nå har bestilt en utredning som skal foreslå alternative reguleringsmåter som vil gi fagforeningene en bedre posisjon til å overvåke forholdene for utstasjonerte arbeidstakere. Arbeidsgiverorganisasjonen Svenskt Näringsliv mener imidlertid at regjeringens ambisjoner er uforenlig med EU-retten. Regjeringen har også bestilt et lovforslag om entreprenøransvar i byggebransjen. (Arbeidsliv i Norden, 04.12.14) [Les mer](#)

ANDRE NYHETER

Debatt i Danmark om EUs innblanding i lønnsnivå. Det skal fortsatt være arbeidsmarkedets parter som avtaler lønnen i Danmark, lyder det fra danske politikere og fagbevegelse. Men i Brussel

vokser presset for en felles europeisk minstelønn, ikke minst i forbindelse med tiltak etter finanskrisen. Fafo-forsker Line Eldring savner fokus på de prinsipielle konsekvensene av EUs innblanding i sær i Sør-Europa. (Ugebrevet A4, 15.12.14) [Les mer](#)

Europeisk minstelønn kan være på vei til Danmark. Leder av EU-kommisjonen, Jean-Claude Juncker, presser på for å få felles europeiske normer for minstelønn. - Innen fem

år vil EU ha tvunget gjennom en europeisk minstelønn, mener Ulla Tørnæs (V), nestleder i EU-Parlamentets sysselsettingsutvalg. Det vil i så fall sette den danske modellen under press. (Ugebrevet A4, 09.12.14) [Les mer](#) Se også: [Presser på for EU-minstelønn](#) (Fri Fagbevegelse, 09.12.14)

Artikkel: Midlertidige øst-migranter utfordrer den danske modellen. I en ny artikkel i det danske tidsskriftet Samfundsøkonomen skriver FAOS-forskerne Søren Kaj Andersen (bildet) og Jonas Felbo-Kolding at midlertidige arbeidstakere fra Øst- og Sentral-Europa i liten grad er del av det organiserte danske arbeidsmarkedet. (Fafø Østforum, 12.12.14) [Les artikkelen](#)

David Cameron foreslår tiltak mot "velferdsturisme". Den britiske konservative regjeringen vil foreslå en rekke lover som skal gi landet EUs tøffeste innvandringspolitikk. Tiltakene som foreslås strider mot EUs fire friheter om fri bevegelse av personer, og møter lite forståelse utenfor de britiske øyer. Det er særlig "velferdsturisme" som skal til livs, dvs. personer som egentlig ikke er arbeidssøkende. (LO-kontoret i Brussel, 02.12.14) [Les mer](#) Se også: [Cameron vil begrense innvandringen fra EU](#) (Stavanger Aftenblad / NTB, 28.11.14)

Finland: Begrenset bruk av vikarer. En sak om å begrense bruken av vikarbyråer i Finland verserer nå for EU-domstolen i Luxembourg. I vikarbyrådirektivet heter det at restriksjoner på

bruken av vikarer skal fjernes med mindre allmenne hensyn eller hensyn til den ansatte krever det. Samtidig sies det at vikarer bare kan brukes unntaksvis og ikke som en del av den regulære arbeidsstyrken. (LO-kontoret i Brussel / DEFS, 02.12.14) [Les mer](#)

Finansdepartementet er negative til ROT-fradrag. Finansdepartementet har vurdert skattefradrag for håndverkertjenester i private hjem (ROT-fradrag), og mener blant annet at det store inntektstapet, høye administrative kostnader og et mer komplekst skattesystem gjør ROT-fradraget lite tjenlig som virkemiddel for å oppnå hensikten. [Les rapporten her \(pdf\)](#) (Finansdepartementet, 10. 12.14). Les også Fafø-rapporten [Privatmarkedet i byggenæringen](#)

Storbritannia: Rumener viser fram "trygdepalass" i britisk dokumentar. I dokumentarserien «Benefits Britain: Life On The Dole» møter man den rumenske immigranten Ion Lazar som har vært bosatt i London i 10 måneder for å jobbe deltid som skraphandler. Han får månedlig utbetalt nærmere 20.000 kroner i trygd. Med disse pengene har han bygget seg det britisk presse kaller et «trygdepalass». Statsminister David Cameron forslo nylig at innvandrere fra EU må ha vært i jobb i Storbritannia i fire år før de kan få ta del av velferdsordningene. (TV2, 08.12.14) [Les mer](#)

Ingen oversikt over innleide på sokkelen. Verken SSB, arbeidslivsforskerne i Fafø, Samfunns- og næringslivsforskning, Petroleumstilsynet, Iris i Stavanger eller bransjeorganisasjonen Norsk olje og gass har anslag over hvor mange årsverk innleide og midlertidig ansatte utgjør på sokkelen. Fagforeninger mener det er et økende problem med ulovlig innleie og har avdekket en rekke saker, som betegnes som toppen av isfjellet. (Stavanger Aftenblad, 02.12.14) [Les mer](#)

FLERE NYHETER finner du på [Fafø Østforums nettside](#)

[Nyhetsarkivet](#)

[Bakgrunn](#)
[Deltakere](#)
[Kontakt](#)

Fafø Østforum er en forskningsstøttet møteplass som gir oppdatert kunnskap om virkningene av EU/EØS-utvidelsene, arbeids- og bedriftsvandringer, endringer i politikktutforming og innsikt i praktiske erfaringer. Gjennom seminarer og nettside er Fafø Østforum en kunnskapsleverandør på temaet. Forumet har i dag 18 deltakere - bedrifter, organisasjoner og offentlige instanser. Forumet er åpent for flere deltakere. Interesserte kan ta kontakt med Fafø Østforums prosjektleder [Line Eldring](#).

[FoU](#)
[Off dokumenter](#)
[Statistikk](#)
[Andre publ](#)
[Fafø Østforum publ](#)

På [nettsiden](#) finner du nyhetsklipp om EU-utvidelsen, informasjon om Fafø Østforums aktiviteter, derav program for kommende seminarer og foredragsfoiler fra tidligere seminarer. I Kunnskapsbasen finner du en rekke publikasjoner, se linker i venstre kolonne.

[Bestill nyhetsbrev](#)
[Avbestill](#)
[Nyhetsbrevarkiv](#)

Om nyhetsbrevet: Fafø Østforums elektroniske nyhetsbrev sendes ut jevnlig, og gir deg informasjon om Østforums seminarer, nye publikasjoner, samt tematisert utvalg av nyhetssaker fra vår nyhetstjeneste. Det er gratis å abonnere på nyhetsbrevet. Utskriftsvennlig pdf-versjon av nyhetsbrevene finner du i nyhetsbrevarkivet.

Kontakt: Fafø, Postboks 2947 Tøyen, 0608 Oslo. Besøksadresse: Borggata 2b. [Kart](#)
Tlf: (+ 47) 22 08 86 00. Fax: (+ 47) 22 08 87 00 www.fafø.no